

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от акад. Николай Денков – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за изменение на национални научни програми „Здравословни храни за силна биоикономика и качество на живот“ и „Иновативни нискотоксични биологично активни средства за прецизна медицина“ (БиоАктивМед)*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за изменение на национална научна програма „Здравословни храни за силна биоикономика и качество на живот“, одобрена с Решение № 577 на Министерския съвет от 2018 г. и национална научна програма „Иновативни нискотоксични биологично активни средства за прецизна медицина“ (БиоАктивМед) одобрена с Решение № 658 на Министерския съвет от 2018 г., актуализирани с Решение № 900 на Министерския съвет от 2020 г., с което

срокт им на изпълнение бе удължен до 31.12.2022 г., поради късното им стартиране през септември 2018 г.

Програмата „Здравословни храни за силна биоикономика и качество на живот“ се изпълнява въз основа на подписани споразумения между Министерството на образованието и науката (МОН) и водещия партньор по програмата, Аграрен университет - гр. Пловдив (АУ). За изпълнението на дейностите за четвъртата година, МОН, съгласно подписаното споразумение, е извършило трансфер в размер на 1 500 000 лв. към водещия партньор. От предоставените отчети е видно, че продължава координацията и работата по всички запланивани дейности на база приети от екипа по програмата работен и финансов план за четвъртата година. Процедурите по обществените поръчки са ускорени и някои са пред завършване. Извършени са промени в научните колективи, като с предимство са включвани млади учени. Ускорено е обобщаването на научните и приложни резултати, научната публикационна дейност и разпространението на програмата. Създадени са два бизнес модела: Бизнес модел „Диверсификация на земеделските дейности към неземеделски съчетано с популяризиране на местните сортове“ и Бизнес модел „Дигитален каталог“. Получени са резултати от приложени аналитични подходи. Продължава съвместната дейност с фирмата по намиране на решения за оползотворяване на отпадъците. Допълнително е предложена за публикуване статия, в която е анализирано законодателството за първа продажба на хидробионти в страната. До този момент не е публикувана подобна разработка. Анализът относно срещнатите трудности при осъществяване на предвидените дейности индикира, че при някои от научните екипи се наблюдава забавяне на усвояването на средства по пера Материали и консумативи и Дълготрайни материални активи, поради забавени/неприключили процедури по ЗОП във връзка с въведената извънредна епидемична обстановка в страната и наслагването на тези трудности през последните повече от 2 години. Осъществена е значителна публикационна и популяризаторска дейност.

Бюджетът за четвъртата година, с който разполагат екипите, е с общ размер 2 178 303,42 лв., сформирани от извършения трансфер от МОН за последната година в размер на 1 500 000 лв. и от неусвоения остатък от предходната година в размер на 678 303,42 лв. От получения финансов отчет става ясно, че усвоените средства в рамките на първото шестмесечие на четвъртата година са в размер на 596 828,16 лв., което е близо 30% от общия бюджет за периода. Последствията от пандемията, предизвикана от COVID-19, са повлияли негативно върху работата на екипите. Провеждането на предвидените полеви опити се бави, поради по-голямата им времева продължителност. Бави се провеждането или завършването на обществените поръчки за научна апаратура и оборудване. Закъсняват доставките на специфични консумативи и реагенти за предвидените лабораторни и полски експерименти,

също и поради затрудненото придвижване по границите, свързано с военните действия в Украйна. Трудно се реализират предвидените командировки в страната и чужбина, главно поради невъзможност за участие в научни форуми и представяне на резултатите от програмата или тяхното пренасрочване. Поради тези причини се налага срокът на програмата да бъде удължен с 6 месеца за пълното и качествено довършване на започнатите дейности и целесъобразното усвояване на договорените средства, без необходимост от допълнителни финансови ангажименти за МОН.

Националната научна програма „Иновативни нискотоксични биологично активни средства за прецизна медицина“ (БиоАктивМед), одобрена с РМС № 658/14.09.2018 и актуализирана с РМС № 900/07.12.2020 г. се изпълнява въз основа на подписан договор ДО1-217/30.11.2018 и споразумения ДО1-323/18.12.2019, ДО1-358/17.12.2020 и ДО1-278/03.12.2021 между Министерството на образованието и науката (МОН) и Българската академия на науките (БАН). Програмата е 4 годишна със срок на изпълнение до 03 декември 2022 г. В рамките на програмата седем института на БАН и пет висши училища провеждат изследвания, насочени към извличането и охарактеризирането на природни продукти от растителен и животински произход от България. Фокусът е насочен към изучаването на терапевтичния им потенциал за профилактика и лечение на някои социално значими невродегенеративни, онкологични и инфекциозни заболявания. Едно от планираните дългосрочни приложения е внедряване в практиката на новите иновативни и безопасни средства с превантивен потенциал за персонализираната медицина. Направена е и първата крачка – подадени са заявки за полезни модели и патенти. От предоставените отчети е видно, че в съответствие с предвидените в работните пакети дейности и задачи, планът за първия шестмесечен етап на четвъртата година от изпълнение на ННП БиоАктивМед е изпълнен в предвидения обем. Идентифицирани и пречистени са нови количества от вече охарактеризираните съединения от различни растителни и животински източници от България. Продължава събирането на метаболомна база данни за таргетни медицински растения, както и създаването на библиотека от високоактивни фитосъединения. Предложени са маркери за стандартизация на растителните екстракти. Разработени са иновативни полимерни средства и доставящи системи, в които са включени екстрактите от БАВ. Продължава и работата по създаване на подходящи форми, съдържащи активни съставки с антибактериална, антинеопластична и противовъзпалителна активност. Предстои и работа по създаване на инхалаторни форми с противовъзпалителна и вирус-инхибираща активност, както и на орални мукоадхезивни форми с противовъзпалителна активност.

От финансовия отчет на програмата се вижда, че е налице значителен остатък от предоставените средства. През 2021 г. в изпълнение на Споразумение № Д01-278/03.12.2021

г. от страна на МОН е преведена сумата от 1 500 000 лв. и с наличния остатък от 2020 г. в размер на 765 044, 21 лв. в началото на четвъртата си година програмата е разполагала със сумата от 2 265 044, 21 лв. До момента, за изминалите шест месеца на 2022 г., е изразходвана сумата от 419 794, 76 лв. и е налице остатък в размер на 1 845 249, 45 лв. Причина за този значим остатък от финансови средства са настъпилите форсмажорни обстоятелства и наложените противоепидемични мерки, които са довели не само до невъзможност за реализиране на част от предвидените дейности като командировки за участие в научни форуми през 2020 г. и 2021 г., но и до голямо забавяне в провеждане на процедурите по обществени поръчки за закупуване и доставяне на ДМА, химикали, реактиви, лабораторни консумативи и други необходими за рутинните изследвания материали. Особено забавяне при обявяването и изпълнението на обществените поръчки е налице при партньорите от Медицинския университет - София и Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Към днешна дата са приключили обществени поръчки за доставка на апаратури и химикали и предстои сключването на договори. Така изложените факти налагат срокът на програмата да бъде удължен с 12 месеца за пълното и качествено довършване на започнатите дейности и целесъобразното усвояване на договорените средства, без необходимост от допълнителни финансови ангажименти за МОН.

Удължаването на сроковете за изпълнение на двете програми ще допринесе за качествено завършване на научните задачи и във възможно най-пълно обем, както и за най-пълното и ефективно изразходване на отпускнатите вече финансови средства.

Предложеният проект на акт не следва да окаже въздействие върху държавния бюджет, което е видно от приложената финансова обосновка съгласно приложение № 2, т. 2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Решение на Министерския съвет за изменение на националните научни програми, одобрени съответно с Решение № 577 на Министерския съвет от 2018 г., и с Решение № 658 на Министерския съвет от 2018 г. и актуализирани с Решение № 900 на Министерския съвет от 2020 г., ще бъде публикуван на основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет, като получените бележки и коментари ще бъдат взети под внимание.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Решение за изменение на националните научни програми.

АКАД. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ